

Τμήμα Ιατρικών εργαστηρίων & Προσχολικής Αγωγής

Συντονίστρια: Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Σιδηροπούλου Τρυφαίνη

[ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ]

«Παιδαγωγικά μέσω Καινοτόμων Προσεγγίσεων, Τεχνολογίες και Εκπαίδευση»

Περιεχόμενα

Στόχος του Μαθήματος	3
Θεματικές Ενότητες	4
Πρόγραμμα Διαλέξεων	5
Διαλέξεις	6
1. Εκπαιδευτική Ψυχολογία: Έννοιες κλειδιά, Ορισμοί	6
2. Θεωρίες Γνωστικής Ανάπτυξης και Νοημοσύνης.	6
3. Διακεκριμένοι Παιδαγωγοί.	6
4. Κοινωνικο-πολιτισμικοί Εκπαιδευτικοί Παράγοντες.	6
5. Κίνητρα Μάθησης.	7
6. Έννοιες Αυτοαντίληψης, Αυτοεκτίμησης.	7
7. Διαφυλικές Σχέσεις. Δεξιότητες επικοινωνίας.	7
8. Η τάξη ως Ομάδα (Βιωματικό).	7
9. Προγράμματα Βελτίωσης Διαπροσωπικών Σχέσεων (Βιωματικό).....	8
10. Στοιχεία Κοινωνικής Ανάπτυξης στην Εκπαίδευση. Προσωπικότητα, Ιδιότητες,	8
11. Στρες Εκπαιδευτικών. Διαπροσωπικές Σχέσεις και Ψυχική Υγεία.	8
12. Δυσκολίες και Προβλήματα Μάθησης. Ειδικές Ομάδες Μαθητών.....	8

Στόχος του Μαθήματος

Στόχος του μαθήματος είναι η απεικόνιση της συμβολής της ψυχολογίας στην κατανόηση της σχολικής μάθησης μέσα από ευρεία παρουσίαση μελετών, εννοιών και θεωριών. Τα ευαίσθητα θέματα της σχολικής εκπαίδευσης - μνήμη, γνώσεις, κίνητρα, αξιολόγηση - προσεγγίζονται με σκοπό να διαφωτίσουν τα διδακτικά και παιδαγωγικά ζητήματα. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση της σημασίας της ψυχοπαιδαγωγικής προσέγγισης στην υλοποίηση της παιδαγωγικής πράξης.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να:

Αξιολογούν κριτικά τις βασικές θεωρητικές έννοιες της εκπαιδευτικής ψυχολογίας.

Εκτιμούν τους βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη μάθηση και να αξιολογούν κριτικά τα βασικά ευρήματα σύγχρονων ερευνών που σχετίζονται με τη μάθηση και τη διδασκαλία.

Αξιολογούν τις ψυχολογικές και εκπαιδευτικές αρχές που μπορούν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, καθώς και να συγκρίνουν κριτικά την καταλληλότητα διαφορετικών μεθόδων διδασκαλίας σε διάφορα πλαίσια μάθησης (πχ. ατομικό, ομαδικό, επίσημο, ανεπίσημο).

Κατανοούν τις επιδράσεις των ατομικών διαφορών (πχ. φύλο, δείκτης νοημοσύνης, προσωπικότητα, πολιτισμική ποικιλότητα) στη μάθηση.

Συζητούν και να αξιολογούν τη συνεισφορά της έρευνας στον τομέα της γνωστικής ψυχολογίας (σχετικά με τη μνήμη, επίλυση προβλημάτων, αντίληψη, προσοχή) στη διδασκαλία και στη μάθηση.

Εξηγούν τα αίτια και τις επιδράσεις ποικίλων μαθησιακών δυσκολιών και να συζητούν το ρόλο του εκπαιδευτικού μέσα στο πλαίσιο της ειδικής και συμπεριληπτικής (inclusive) εκπαίδευσης.

Ενδυναμώνουν τις γνώσεις τους σχετικά με το ρόλο του εκπαιδευτικού/σχολικού ψυχολόγου στη διαγνωστική αξιολόγηση, συμβουλευτική αγωγή και στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών παρεμβάσεων.

Συνοψίζουν τη συνεισφορά της νευροεπιστήμης στην κατανόηση της ανθρώπινης μάθησης.

Χρησιμοποιούν ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους έρευνας και ανάλυσης για τη διερεύνηση διαφόρων εκπαιδευτικών ερωτημάτων.

Επεξηγούν και να αξιολογούν κριτικά τις ερευνητικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στον τομέα της εκπαιδευτικής ψυχολογίας και να επιδείξουν ικανότητες στην ετοιμασία ερευνητικών προτάσεων και στη διεξαγωγή πρωτότυπης έρευνας.

Επιδείξουν γνώση στο σχεδιασμό και χρήση προληπτικών και παρεμβατικών μεθόδων που στόχο έχουν να προάγουν την ακαδημαϊκή και συναισθηματική ανάπτυξη και ευημερία των παιδιών στο πλαίσιο του σχολείου, σε συνεργασία πάντα με τους σχολικούς φορείς και την οικογένεια.

Θεματικές Ενότητες

1. Εκπαιδευτική Ψυχολογία: Έννοιες κλειδιά, Ορισμοί.
2. Θεωρίες Γνωστικής Ανάπτυξης και Νοημοσύνης.
3. Διακεκριμένοι Παιδαγωγοί.
4. Κοινωνικο-πολιτισμικοί Εκπαιδευτικοί Παράγοντες.
5. Κίνητρα Μάθησης.
6. Έννοιες Αυτοαντίληψης, Αυτοεκτίμησης.
7. Διαφυλικές Σχέσεις. Δεξιότητες επικοινωνίας.
8. Η τάξη ως Ομάδα.
9. Προγράμματα Βελτίωσης Διαπροσωπικών Σχέσεων (Βιωματικό).
10. Στοιχεία Κοινωνικής Ανάπτυξης στην Εκπαίδευση. Προσωπικότητα, Ιδιότητες.
11. Στρες Εκπαιδευτικών. Διαπροσωπικές Σχέσεις και Ψυχική Υγεία.
12. Δυσκολίες και Προβλήματα Μάθησης. Ειδικές Ομάδες Μαθητών.

Πρόγραμμα Διαλέξεων

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΗΜΕΡΑ		ΟΝΟΜΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΩΡΕΣ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ
ΠΑΡ	6/10		Υποδοχή		
ΠΑΡ	13/10	ΠΑΝΤΑΖΗΣ Β.	Εκπαιδευτική Ψυχολογία: Έννοιες κλειδιά, Ορισμοί Θεωρίες Γνωστικής Ανάπτυξης και Νοημοσύνης	4 Ω	5-9 μμ
ΠΑΡ	20/10	ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Μ.	Διακεκριμένοι Παιδαγωγοί Κοινωνικο-πολιτισμικοί Εκπαιδευτικοί Παράγοντες	4 Ω	5-9 μμ
ΠΑΡ	27/10	ΜΟΥΣΕΝΑ Ε.	Κίνητρα Μάθησης	4Ω	5-7μμ 7-9μμ
ΠΑΡ	3/11	ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Μ.	Έννοιες Αυτοαντίληψης, Αυτοεκτίμησης Διαφυλικές Σχέσεις Δεξιότητες επικοινωνίας	4 Ω	5-9 μμ
ΠΑΡ	10/11	ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Τ./ ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Μ.	Η τάξη ως Ομάδα: Προγράμματα Βελτίωσης Διαπροσωπικών Σχέσεων (Βιωματικό)	4 Ω	5-9 μμ
ΣΑΒ	11/11	ΚΟΥΝΕΝΟΥ Κ.	Στοιχεία Κοινωνικής Ανάπτυξης στην Εκπαίδευση. Προσωπικότητα, Ιδιότητες. Στρες Εκπαιδευτικών. Διαπροσωπικές Σχέσεις και Ψυχική Υγεία.	4 Ω	10πμ-2μμ
ΠΑΡ	17/11	ΠΑΝΤΑΖΗΣ Β.	Δυσκολίες και Προβλήματα Μάθησης Ειδικές Ομάδες Μαθητών	4Ω	5-9 μμ

Διαλέξεις

1. Εκπαιδευτική Ψυχολογία: Έννοιες κλειδιά, Ορισμοί.

Σύνοψη διάλεξης:

Στο μάθημα παρουσιάζονται οι βασικές αρχές των κυριότερων ψυχολογικών θεωριών για τη μάθηση και την προσωπικότητα, με σκοπό την εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τους παλαιότερους και νεότερους προβληματισμούς της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας, που αφορούν τα θέματα αυτά. Εξετάζονται οι ψυχοδυναμικές, συμπεριφοριστικές, γνωστικές και κοινωνικο-γνωστικές προσεγγίσεις. Αξιολογούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διευκολύνουν τον παιδαγωγικό ρόλο των εκπαιδευτικών και να τους βοηθήσουν στο να λειτουργήσουν σε ένα καλύτερο πλαίσιο οι σχέσεις με τους μαθητές και τις μαθήτριες.

2. Θεωρίες Γνωστικής Ανάπτυξης και Νοημοσύνης.

Σύνοψη διάλεξης:

Εξετάζεται ο ρόλος που παίζουν διάφοροι παράγοντες στη σχολική μάθηση, υπό το πρίσμα των σύγχρονων ερευνητικών ευρημάτων της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας. Οι παράγοντες αυτοί αφορούν τις νοητικές, επικοινωνιακές και κοινωνικές ικανότητες των μαθητών και το ρόλο που παίζουν οι κληρονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες στη μάθηση. Παρουσιάζονται επίσης, οι σύγχρονες απόψεις, που αφορούν τα κίνητρα για μάθηση και σχολική επίδοση και την επίδραση του εκπαιδευτικού και των παιδαγωγικών στρατηγικών, που χρησιμοποιεί, στη διαμόρφωση εσωτερικών κινήτρων, με σκοπό την καθοδήγηση της μαθησιακής δραστηριότητας των μαθητών-μαθητριών.

3. Διακεκριμένοι Παιδαγωγοί.

Σύνοψη διάλεξης:

Εισαγωγή στη χρήση του online Διαδραστικού Ψηφιακού Πίνακα ως εργαλείο αλληλεπίδρασης μεταξύ των φοιτητών για τις Ενοότητες 3,4,6,7 και 8 του Μαθήματος. Η επιστημονικοποίηση της σύγχρονης Παιδαγωγικής. Η παιδική ηλικία από το Μεσαίωνα έως σήμερα (Αριές). Η σχολειοποίηση της κοινωνίας. Η παιδαγωγική σχέση. Παλαιά Αγωγή, Νέα Αγωγή, Σύγχρονη Παιδαγωγική. Επιδράσεις της αντίληψης της Νέας Παιδαγωγικής στη μάθηση. Παιδαγωγοί, σταθμοί στην ιστορία της παιδαγωγικής σκέψης. Προς μία νέα εκπαιδευτική δομή με αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας για την καθολική ελευθερία λόγου και την ελεύθερη ανταλλαγή της μάθησης.

4. Κοινωνικο-πολιτισμικοί Εκπαιδευτικοί Παράγοντες.

Σύνοψη διάλεξης:

Μορφές Κοινωνικοποίησης και Παιδική Ηλικία. Πολιτισμικό Κεφάλαιο και Εκπαίδευση: εισαγωγή στη Θεωρία του Μπουρντιέ. Από τη σκοπιά της κοινωνικής ανθρωπολογίας: το πέρασμα στην ενηλικίωση μέσα από διαβατήριες τελετές- παραδείγματα. Ποικίλες μορφές μάθησης και σχέση με την γνώση. Ετερότητα και Πολιτισμικές αντιλήψεις.

5. **Κίνητρα Μάθησης.**

Σύνοψη διάλεξης:

Σκοπός της ενότητας «Κίνητρα για μάθηση» είναι να κατανοήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τις σύγχρονες θεωρίες ενεργοποίησης και ενδυνάμωσης των κινήτρων και τη διασύνδεσή τους με τη διαδικασία της μάθησης. Στην ενότητα θα αναλυθούν οι θεωρίες των Maslow, Erikson, White, Berlyne, Skinner και θα αναλυθούν επίσης κείμενα των Hunt, Bruner, Swift κá. Με βάση το παραπάνω θεωρητικό περιεχόμενο θα συζητηθούν ερωτήματα σχετικά με τη σχέση κινήτρων και σχολικού περιβάλλοντος, όπως:

- Τα κίνητρα στην ανθρώπινη φύση
- Η φυσική περιέργεια των παιδιών ως κίνητρο για μάθηση
- Ενεργοποίηση έναντι παθητικότητας
- Ενισχύοντας τη θέληση για μάθηση
- Τρόποι καθοδήγησης και κινητοποίησης
- Πως εμπλέκουμε τους μαθητές - ενδιαφέροντα
- Αλληλεπίδραση άγχους και επιτευγμάτων
- Εμπειρία και ανάπτυξη των κινήτρων
- Η κοινωνική τάξη και τα κίνητρα σχολικής επίδοσης

6. **Έννοιες Αυτοαντίληψης, Αυτοεκτίμησης.**

Σύνοψη διάλεξης:

Ο Εαυτός και οι Άλλοι. Διαπροσωπικές σχέσεις και Επικοινωνιακές διαπροσωπικές σχέσεις. Η διαδικασία της επικοινωνίας. Εμπόδια επικοινωνίας. Ο ανεξέταστος βίος κατά το Σωκράτη. Η προσωποκεντρική προσέγγιση του Rogers. Η έννοια της ενεργητικής ακρόασης. Η Θεωρία του Rogers στην Εκπαίδευση. Αισιόδοξη θεώρηση της ανθρώπινης ύπαρξης. Ρόλος και ιδιότητες του καλού παιδαγωγού. Μοντέλο Rogers για τη συνεργασία παιδαγωγού- μαθητή. Η έννοια του εαυτού- Συνιστώσες του εαυτού. Θεωρία Συμβολικής αλληλεπίδρασης. Η κοινωνική ζωή με όρους θεατρικού δρώμενου (Γκόφμαν).

7. **Διαφυλικές Σχέσεις. Δεξιότητες επικοινωνίας.**

Σύνοψη διάλεξης

Ξεκινώντας από το φύλο. Από το βιολογικό στο κοινωνικό φύλο (Μποβουάρ). Επιτελεστικότητα φύλου, ταυτότητας (Butler) Από τον ανδρισμό στους Ανδρισμούς από τη Θηλυκότητα στις Θηλυκότητες. Σεξουαλικότητα. Παραδείγματα από μη δυτικούς πολιτισμούς. Έμφυλες ταυτότητες στο σχολείο: Έχει η εκπαίδευση φύλο; Βιωματική Δραστηριότητα «κατασκευάζοντας το φύλο».

8. **Η τάξη ως Ομάδα (Βιωματικό).**

Σύνοψη διάλεξης:

Η συζήτηση ως βασική έννοια στα ανθρώπινα συστήματα. Ανθρώπινο δυναμικό δίκτυο. Πειραματισμοί να «αφουγκραστεί» ο ένας τον άλλον. Γεφύρωση στην λεκτική και οπτική σκέψη και σύνδεση των ανθρώπων στην συνεισφορά, στην μάθηση και στην σηματοδότηση. Ασφαλές περιβάλλον με αποδοχή που μετατρέπει την σύγκρουση σε δημιουργική συνεργασία.

9. Προγράμματα Βελτίωσης Διαπροσωπικών Σχέσεων (Βιωματικό).

Σύνοψη διάλεξης:

Αξιοποίηση μεθόδου διεξαγωγής βιωματικού εργαστηρίου σε ομάδες εργασίας. Διευκόλυνση της συνεργασίας του διαλόγου και της ανταλλαγής γνώσεων, ιδεών και δράσης. Καινοτομία / παράδειγμα που αναφέρεται σε νέες στρατηγικές, έννοιες, ιδέες καλύπτοντας τις ανάγκες από τις συνθήκες εργασίας, εκπαίδευσης, υγείας κ.ά. και επεκτείνει και ενισχύει την κοινωνία των πολιτών.

10. Στοιχεία Κοινωνικής Ανάπτυξης στην Εκπαίδευση. Προσωπικότητα, Ιδιότητες.

Σύνοψη διάλεξης:

Εισαγωγή στην Προσωπικότητα. Γιατί τη μελετούμε. Τι ορίζουμε ως: Προσωπικότητα, Χαρακτήρα, Ατομικότητα, Ιδιοσυγκρασία, Εαυτό, Αυτοαντίληψη, Αυτοεκτίμηση. Σύντομη Ιστορική Αναδρομή της Μελέτης της Προσωπικότητας. Μέθοδοι έρευνας της Προσωπικότητας.

11. Στρες Εκπαιδευτικών. Διαπροσωπικές Σχέσεις και Ψυχική Υγεία.

Σύνοψη διάλεξης:

Στρες & εξέλιξη. Η Εμπειρία του Στρες. Αντίδραση στο Στρες. Άγχος. Προσωπικότητα & άγχος. Χρόνια ένταση. Καθημερινά προβλήματα Στρες στην εργασία. Αίτια του Στρες του δάσκαλου Συνέπειες του Στρες Τρόποι μείωσης του στρες. Αντιμετώπιση του Στρες του δάσκαλου

12. Δυσκολίες και Προβλήματα Μάθησης. Ειδικές Ομάδες Μαθητών.

Σύνοψη διάλεξης:

Η εκπαιδευτική πράξη και η έρευνα έχουν εντοπίσει την αμφίδρομη σχέση μαθησιακών δυσκολιών και προβλημάτων συμπεριφοράς που δυσχεραίνει τη γνωστική και κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Στο μάθημα αναλύονται οι παράγοντες που συνδέονται με την σχολική μάθηση. Παρουσιάζονται επίσης τα είδη νοημοσύνης (Gardner). Ορίζονται οι μαθησιακές δυσκολίες των παιδιών, μελετώνται οι τρόποι διαχείρισης τους από τον διδάσκοντα και συζητούνται θέματα συνεκπαίδευσης με τις ειδικές ομάδες μαθητών.